

Mednarodni standardi preizkusov

za

reševalne pse

Mednarodne kinološke zveze
(Fédération Cynologique Internationale FCI)

in

Mednarodne organizacije za reševalne pse
(IRO)

Preambula

Standarde preizkusov za reševalne pse, ki so pred vami, sta skupaj razvili Komisija za reševalne pse pri FCI in IRO (Mednarodna organizacija za reševalne pse), odobrila pa sta jih Upravni odbor FCI in Zbor IRO. O standardih so oblikovalci razmišljali in jih zapisali v nemškem jeziku. V kakršnem koli primeru dvoma, ki bi zadeval prevode, se bo nemška verzija smatrala za odločilno.

Standardi preizkusov bodo v veljavi za obdobje petih let. Po tem obdobju bodo posodobljeni, spremenjeni, dopolnjeni in/ali nadgrajeni, če bo potrebno, na osnovi praktičnih izkušenj. Kakšne koli spremembe zahtevajo uradno odobritev s strani odgovornih teles FCI in IRO. Predstavljeni Standardi preizkusov veljajo za vse članske organizacije/zveze, ki so članice FCI in IRO.

Upravni odbor FCI odločil

decembra 2011

in

delegati Zbora IRO

9. aprila 2011 v Samoreau v Franciji

Opomba prevajalca:

Vsa poimenovanja oseb zapisana v moški spolni obliki se nanašajo tudi za ženski spol. V moški spolni obliki so zapisana zgolj zaradi večje preglednosti zapisa pravilnika.

V veljavi od 1. januarja 2012

Kazalo

Preambula	2
Kazalo	3
Sestava preizkusov	6
Splošna pravila	7
Splošne informacije	7
Vrste nakazovanja	8
Lajanje	8
Prinosilo	8
Prosto nakazovanje	8
Kopanje	8
Pravica do organiziranja preizkusov	8
Organizacija preizkusa	8
Odgovornost	8
Starostna meja	9
Preverjanje značaja	9
Obveznosti izpitnega kandidata	9
Dovoljeni pripomočki	9
Delovna knjižica	9
Ocenjevanje	10
Ocenjevalna tabela	10
Zapisnik rezultatov	10
Sodniki za reševalne pse	11
Preizkus iskanja pogrešanih oseb A (RH-FL A)	12
Iskanje na terenu za RH-FL A (del A)	12
Kriteriji ocenjevanja in skupno število možnih točk	12
Splošna pravila	12
Dovoljena povelja	13
Pravila izvajanja	13
Ocenjevanje	13
Preizkus iskanja pogrešanih oseb B (RH-FL B)	15
Iskanje na terenu za RH-FL B (del A)	15
Kriteriji ocenjevanja in skupno število možnih točk	15
Splošna pravila	15

Dovoljena povelja	16
Pravila izvajanja	16
Ocenjevanje	16
Preizkus iskanja v ruševinah A (RH-T A)	18
Iskanje na terenu za RH-T A (del A)	18
Kriteriji ocenjevanja in skupno število možnih točk	18
Splošna pravila	18
Dovoljena povelja	19
Pravila izvajanja	19
Ocenjevanje	20
Preizkus iskanja v ruševinah B (RH-T B)	21
Iskanje na terenu za RH-T A (del A)	21
Kriteriji ocenjevanja in skupno število možnih točk	21
Splošna pravila	21
Dovoljena povelja	22
Pravila izvajanja	22
Ocenjevanje	23
Poslušnost in ovire za RH-F, FL, T (del B)	24
Kriteriji ocenjevanja in skupno število možnih točk	24
Splošna pravila	24
Pravila izvajanja:	25
1. Prosta vodljivost	10 točk ... 25
2. Vodenje na daljavo	10 točk... 26
3. Prosto prinašanje vodnikovega predmeta	10 točk ... 26
4. Most na sodih	10 točk.... 27
5. Lestev	10 točk.... 27
6. Sestavljeni tunel	10 točk ... 28
7. Usmerjanje na daljavo	10 točk 29
8. Prenos in predaja psa	10 točk 30
9. Odlaganje z motenjem	20 točk 30
Dodatki	32
Splošne kratice	32
Shema1: Hoja ob nogi brez povodca (nivo A in B)	33
Shema 2: Nadzor na daljavo	34

Sestava preizkusov

Mednarodni standardi preizkusov za reševalne pse (IPO-R) vsebujejo sledeče kategorije in nivoje:

• Preizkus primernosti za reševalne pse – sledenje	RH-F E
Preizkus sledenja za reševalne pse A	RH-F A
Preizkus sledenja za reševalne pse B	RH-F B
• Preizkus primernosti za reševalne pse – pogrešane osebe	RH-FL E
Preizkus iskanja pogrešanih oseb za reševalne pse A	RH-FL A
Preizkus iskanja pogrešanih oseb za reševalne pse B	RH-FL B
• Preizkus primernosti za reševalne pse – ruševine	RH-T E
Preizkus iskanja v ruševinah za reševalne pse A	RH-T A
Preizkus iskanja v ruševinah za reševalne pse B	RH-T B
• Preizkus primernosti za reševalne pse – lavina	RH-L E
Preizkus iskanja v lavini za reševalne pse A	RH-L A
Preizkus iskanja v lavini za reševalne pse B	RH-L B
• Preizkus primernosti za reševalne pse – voda	RH-W E
Preizkus reševanja iz vode za reševalne pse A	RH-W A
Preizkus reševanja iz vode za reševalne pse B	RH-W B

Vsak vodnik psa lahko začne pri kateri koli kategoriji bodisi pri preizkusu primernosti za reševalne pse bodisi pri katerem koli drugem preizkusu nivoja A.

Pogoj za pristop vodnika s psom k preizkusu nivoja B je opravljen preizkus nivoja A v isti kategoriji.

Če je pes ni opravil preizkusa, lahko pristopi k ponovnem preizkusu v isti kategoriji po preteku vsaj petih dni.

Splošna pravila

Splošne informacije

Preizkusi za reševalne pse so oblikovani z namenom uvrstiti posameznega psa v njegovo področje uporabe. Uspešno zaključen preizkus je dokaz za ustrezen trening v posamezni disciplini. To je ena temeljnih zahtev pri ugotavljanju pripravljenosti na reševanje v reševalnih organizacijah.

O zadevah, ki se tičejo usposobljenosti za reševanje, ugotavljajo in priznajo domače organizacije, ki lahko postavijo še nadaljnje zahteve, kot so, da vodnik psa pozna še dodatne veščine: veščina sporazumevanja z elektronskimi napravami, alpinistično reševanje, starostna meja pri psu in vodniku, telesna pripravljenost, pripravljenost osebne opreme, tečaji prve pomoči, periodični ponovni preizkusi itd.

Preizkusi za reševalne pse se lahko prirejajo skozi celo leto. Če je pod vprašajem varnost vodnika in psa, je treba preizkus preložiti na kasnejši čas. Med varnostnimi zahtevami in pravili, ki zadevajo okolje, mora obstajati ustrezna skladnost.

Omogočena mora biti preveritev identitete psa po tetovaži ali mikročipu. Pse, ki jih ni mogoče identificirati, mora sodnik opisati v dokumentu za nacionalno krovno organizacijo reševalnih psov.

Psi smejo sodelovati v preizkusih za reševalne pse ne glede na velikost, pasmo ali rodovniško dokumentacijo. Vodnik se lahko prijavi samo na en preizkus v enem dnevu, vendar lahko vodi več psov. Potem ko uspešno zaključi preizkus nivoja A v določeni kategoriji, lahko pes nemudoma nadaljuje z nivojem B v isti kategoriji, če zadovoljuje starostnim zahtevam. Vodnikom je dovoljeno voditi več kot enega psa. Pes pa ne sme imeti več vodnikov na istem preizkusu. Goneče psice smejo sodelovati na vseh preizkusih, vendar morajo biti ločene od ostalih udeležencev in bodo na vrsti za preizkus na koncu prireditve.

Bolani in verjetno kužni psi so izključeni s preizkusa in jih je na prizorišče preizkusa prepovedano pripeljati.

Če kaže pes slabo poslušnost, ima vodnik na voljo še dve možnosti za ponovno povelje. Če pes vajo zaključi po drugem povelju, jo bo sodnik ocenil za dve oceni nižje, če pa pes ne kaže poslušnosti niti po tretjem glasovnem povelju, mora sodnik vajo prekiniti. Trenutek za glasovno povelje določi sodnik.

Sodnik ima pravico prekiniti aktivnost, če je pes očitno slabo usposobljen, izkazuje nezadovoljivo pripravljenost za delo, ga vodnik ne obvladuje ali pa pes ni fizično sposoben opraviti naloge. Sodnik ima prav tako pravico opozoriti vodnika, če ta reagira nešportno ali uporablja nedovoljena pomagala. Po prvem opozorilu sodnik odbije 5 točk, po drugem opozorilu pa prekine izvajanje in oceni vajo z nezadostno oceno. V primeru težje oblike nešportnega obnašanja vodnika ali agresivnega vedenja psa, mora sodnik vodnika in psa nemudoma izključiti s preizkusa.

Vrste nakazovanja

Lajanje

Z laježem pes jasno nakazuje markerja ali izvor njegovega vonja, tako da neprekinjeno laja v smeri žrtve ali vonja, dokler ne pride na ta kraj vodnik. S tem se opozarjanje konča.

Pes se žrtve ne sme dotakniti. Kadar je prostor, kjer je skrita oseba, obdan z ovirami, pa dostopen psu, mora ta nakazovati natančno lokacijo izvora vonja, tako da z vedenjem nakazuje smer.

Prinosilo

Če pes nakazuje s prinosilom, nosi na vratu posebno ovratnico, na katero se pritrdi prinosilo. Ovratnica mora imeti sprostitveni mehanizem, ki varuje psa pred poškodbami. Ko pes najde osebo, prinese prinosilo svojemu vodniku. Pri predaji prinosila psu ni treba sestiti. Vodnik najprej prinosilo sname s psa, nato pa izda psu povelje, da ga ta pelje naravnost in samostojno do žrtve. Pri hoji mora biti vodnik v stalnem stiku s psom in ga lahko vodi na povodcu poljubne dolžine.

Prosto nakazovanje

Ko pes najde markerja, po najhitrejši poti teče sem in tja med markerjem in vodnikom ter na tak način jasno vodi vodnika do markerja ali mesta izvora vonja. Pes mora pri tem jasno kazati obnašanje, ki ga je mogoče interpretirati za nakazovanje. Vodnik mora sodnika že pred začetkom iskanja seznaniti o tej vrsti obnašanja.

Kopanje

Pri delu na lavini je kopanje na mestu izvora vonja pravilen način nakazovanja. Pes mora razločno kopati s ciljem prebiti se do markerja. Kopanje se lahko uporablja za nakazovanje v kombinaciji z lajanjem.

Pravica do organiziranja preizkusov

Pravico do organiziranja preizkusa dodeli odgovorna krovna organizacija prireditelja preizkusa (FCI-LAO ali FCI-NRO). Rezultate preizkusov medsebojno priznavajo vse nacionalne organizacije FCI-LAO in FCI-NRO. Preizkus se lahko izvede samo pri udeležbi najmanj štirih vodnikov psov.

Organizacija preizkusa

Za organizacijski del prireditve preizkusa je odgovoren vodja preizkusa. Ta oseba vodi in nadzoruje vsa potrebna dela za pripravo in izvedbo preizkusa, v soglasju s sodnikom pa še posebej postavitev poligona za vaje poslušnosti in premagovanja ovir. Vodja preizkusa mora biti znan vsaj 14 dni pred začetkom prireditve in mora biti v času preizkusa sodniku ves čas na voljo.

Odgovornost

Vodnik psa je v primeru kakršne koli nesreče v času prireditve odgovoren zase in svojega psa. Lastnik psa pa je finančno odgovoren za vse rane in poškodbe, ki jih povzroči njegov pes. Zaradi tega mora biti pes za takšne primere zavarovan. Vodnik psa prostovoljno in na svojo odgovornost izvršuje navodila, ki jih dobi od vodje preizkusa in sodnika. Na njuno zahtevo mora vodnik predložiti dokazila o obveznih cepljenjih psa (potrdilo o cepljenju).

Starostna meja

Pes mora na dan prireditve doseči zahtevano minimalno starost:

- preizkus primernosti – 14 mesecev
- preizkus A – 18 mesecev
- preizkus B – 20 mesecev

Preverjanje značaja

Sodnik opazuje značaj psa od začetka skozi celoten potek preizkusa. Izključiti mora vsakega psa, ki kaže očitne znake neustreznega značaja in to zabeležiti v dnevnik.

Preverjanje značaja vključuje:

- Samozavest in mirnost psa v prisotnosti tujcev.
- Samozavest in mirnost psa v času nepredvidenih motečih dejavnikov.
- Prožnost in prilagodljivost v težkih razmerah kot so: časovno podaljšanje dela; kadar dela istočasno več psov; temperaturna in vremenska odstopanja; prisotnost praha, dima ali močnega neprijetnega vonja itd.
- Druge značajske pomanjkljivosti kot so streloplahost, nervoza in s tem povezana agresivnost, nagnjenost k agresiji, bojzljivost itd.

Obveznosti izpitnega kandidata

Vodniki psov se morajo držati časovnice prireditve. Vsaka zamuda pri prihodu je sporočena vodji preizkusa. Vodnik, ki sodeluje na preizkusu, mora priti ustrezno opremljen in oblečen glede na kategorijo preizkusa. Vodnik se prijavlja na preizkus in odjavlja z njega s psom v osnovnem položaju. Vodnik mora upoštevati vsa navodila, ki jih prejme od sodnika in vodje preizkusa.

Vsak vodnik mora na štart vseh disciplin preizkusa, čeprav v določeni disciplini ni dosegel minimalnega števila točk.

Dovoljeni pripomočki

Pri iskanju so kot sredstva taktične podpore dovoljeni naslednji pripomočki:

- Piščalka: vodnik mora sodnika pred začetkom aktivnosti obvestiti o uporabi zvočnih signalov s piščalko.
- Označevalna oprsnica ali kovinska ovratnica: dovoljene so lučke in/ali zvonci.
- Voda in/ali goba.

Delovna knjižica

Delovna knjižica, ki jo je izdala nacionalna organizacija, je obvezna za vsakega izpitnega kandidata in jo mora registrirati FCI-LAO ali IRO-NRO. Izpitni kandidat jo mora pred preizkusom predložiti vodji preizkusa, potrdi in podpiše pa jo sodnik.

Če so aktivnosti psa registrirane v več dokumentih izdajateljev FCI-LAO ali IRO-NRO, morajo biti predloženi vsi zapisi, rezultat preizkusa pa zabeležen.

Preizkus je zaključen, ko sodnik razglasi rezultat, ga zabeleži v delovno knjižico in jo izroči vodniku. Vsakršno predčasno prekinitev opravljanja preizkusa sodnik z obrazložitvijo zabeleži v delovno knjižico.

Ocenjevanje

Prikazano izvajanje sodnik nagradi z uvrstitvijo in točkami. Ocene in spremljajoče točke morajo natančno odsevati izvajanje vsake vaje.

V primeru enakih rezultatov na prireditvi, kjer se določa uvrstitev, je odločilen kriterij število točk doseženih v posameznih delih preizkusa po sledečem vrstnem redu: A. iskanje in B. Poslušnost in premagovanje ovir.

Skupna ocena je lahko samo v obliki celega števila, za posamezne vaje pa lahko sodnik podeli oceno v obliki decimalnega števila. Če je vsota ocen posameznih vaj dela preizkusa decimalno število, jo sodnik zaokroži navzgor ali navzdol upoštevajoč skupni vtis izvajanja v tem delu.

Za opravljen izpit mora pes pridobiti vsaj 70 % možnih točk v vsaki disciplini.

Ocenjevalna tabela

Rezultat	Odlično	Prav dobro	Dobro	Zadovoljivo	Nezadovoljivo
5 točk	5.0	4.5	4.0	3.5	3.0 - 0
7 točk	7.0	6.5	6.0	5.5 - 5.0	4.5 - 0
8 točk	8.0	7.5	7.0 - 6.5	6.0	5.5 - 0
10 točk	10.0	9.5 - 9.0	8.5 - 8.0	7.5 - 7.0	6.5 - 0
15 točk	15.0 - 14.5	14.0 - 13.5	13.0 - 12.0	11.5 - 10.5	10 - 0
20 točk	20.0 - 19.5	19.0 - 18.0	17.5 - 16.0	15.5 - 14.0	13.5 - 0
25 točk	25.0 - 24.0	23.5 - 22.5	22.0 - 20.0	19.5 - 17.5	17.0 - 0
30 točk	30.0 - 29.0	28.5 - 27.0	26.5 - 24.0	23.5 - 21.0	20.5 - 0
35 točk	35.0 - 33.5	33.0 - 31.5	31.0 - 28.0	27.5 - 24.5	24.0 - 0
40 točk	40.0 - 38.5	38.0 - 36.0	35.5 - 32.0	31.5 - 28.0	27.5 - 0
50 točk	50.0 - 48.0	47.5 - 45.0	44.5 - 40.0	39.5 - 35.0	34.5 - 0
60 točk	60.0 - 57.5	57.0 - 54.0	53.5 - 48.0	47.5 - 42.0	41.5 - 0
70 točk	70.0 - 67.0	66.5 - 63.0	62.5 - 56.0	55.5 - 49.0	48.5 - 0
80 točk	80.0 - 76.5	76.0 - 72.0	71.5 - 64.0	63.5 - 56.0	55.5 - 0
90 točk	90.0 - 86.0	85.5 - 81.0	80.5 - 72.0	71.5 - 63.0	62.5 - 0
100 točk	100 - 95.5	95.0 - 90.0	89.5 - 80.0	79.5 - 70.0	69.5 - 0
120 točk	120 - 114.5	114 - 108.0	107.5 - 96.0	95.5 - 84	83.5 - 0
140 točk	140 - 133.5	133 - 126.0	125.5 - 112.0	111.5 - 98.0	97.5 - 0
200 točk	200 - 190.5	190 - 180.0	179.5 - 160	159.5 - 140	139.5 - 0
300 točk	300 - 285.5	285 - 270.0	269.5 - 240	239.5 - 210	209.5 - 0
Odstotek	> 95 %	95 - 90 %	89 - 80 %	79 - 70 %	69 - 0 %

Zapisnik rezultatov

Dokumentacijo rezultatov preizkusa je treba voditi v skladu z pravili nacionalne zveze.

Sodniki za reševalne pse

Preizkuse lahko sodijo samo sodniki, ki jih je odobrila krovna organizacija organizatorja, to je FCI ali IRO. Sodniki morajo soditi v skladu z pravili krovne organizacije.

Sodnik lahko oceni največ 36 enot v enem dnevu.

Posamezni deli preizkusa so vredni:

• del A	iskanje	preizkus primernosti	2 enoti
• del A	iskanje	nivo A	2 enoti
• del A	iskanje	nivo B	2 enoti
• del A	reševanje iz vode	preizkus primernosti	2 enoti
• del A	reševanje iz vode	nivo A	2 enoti
• del A	reševanje iz vode	nivo B	2 enoti
• del B	poslušnost in ovire	preizkus primernosti	1 enota
• del B	poslušnost in ovire	nivo A	1 enota
• del B	poslušnost in ovire	nivo B	1 enota

Sodnikova odločitev je dokončna.

Preizkus iskanja pogrešanih oseb A (RH-FL A)

Sestavljen je iz:	iskanje na terenu	200 točk
	poslušnost in spretnost	100 točk
	skupaj možnih točk	300 točk

Iskanje na terenu za RH-FL A (del A)

Kriteriji ocenjevanja in skupno število možnih točk

Skupaj možnih točk		200 točk
Vodljivost	sodelovanje z vodnikom, takojšnja in k cilju usmerjena izvedba ukazov in hkratno vzdrževanje motivacije za iskanje	30 točk
Intenzivnost iskanja	nagon iskanja, vedênje pri iskanju, značaj, motivacija, veselje do dela, telesna pripravljenost	10 točk
Gibanje po terenu	gibanje po različnih terenih, spoprijemanje s težavami	10 točk
Samostojnost pri delu	izraženost lastne volje do dela	10 točk
Taktika vodnika	izvajanje izbrane taktike, pregled nad delom psa	20 točk
Nakazovanja	2 osebi, vsaka največ 60 točk, minus napačna nakazovanja	120 točk

Splošna pravila

- Iskalno območje: 100 m x 200 m, poraščen in odprt teren.
- Markerji: 2 osebi, nezakriti.
Psu mora biti omogočen vizualen in fizičen stik z markerji. Skrivališča markerjev morajo biti vsaj 10 m narazen in se lahko menjujejo po vsakem psu. Isto osebo je dovoljeno uporabiti za markerja več kot enkrat.
Markerja morata biti na svojih mestih 10 minut preden začne pes z iskanjem. Markerja imata nalogo pomagati sodniku in morata biti v ležečem ali sedečem položaju ter pri miru, pri tem pa ne smeta vodniku in/ali psu dajati nikakršne pomoči.
- Pomočniki: Vsak dan preizkusov mora iskalno območje sem in tja prehoditi nekaj ljudi s svojimi psi v času do 15 minut preden se začne prvo iskanje.
- Časovna omejitev: največ 15 minut.
Iskalni čas začne teči, ko pošlje vodnik psa na iskanje.

Dovoljena povelja

Dovoljena so večkratna slušna in vidna povelja.

Pravila izvajanja

Izpitni kandidat mora s svojim psom pripravljenim na iskanje čakati na mestu, ki je izven vidnega in slušnega območja iskanja, dokler ga organizator ne pokliče. Pes je lahko opremljen z oprsnico in kovinsko ovratnico. Sodnik pred iskanjem opiše iskalno območje, ki je vizualno označeno ali pa ima jasno razpoznavne meje, in opredeli iskanje. Vodnik lahko stoji samo na sredinski poti, ki je označena vsakih 50 metrov. Prosto odloča, če bo najprej izvedel grobo iskanje in se bo na koncu srednje poti obrnil v nasprotno smer. To lahko stori kolikokrat želi brez izgube točk.

Pred iskanjem vodnik seznani sodnika z vrsto nakazovanja, ki ga bo njegov pes izvajal. Dovoljene vrste nakazovanja so lajanje, nakazovanje s prinosilom in prosto nakazovanje.

Sodnik dá vodniku znak za začetek iskanja. Ko je vodnik svojega psa že spustil na iskanje, mu sodnik dovoli, da lahko zapusti štartni položaj. Pes prečeše obe strani iskalnega območja po navodilih vodnika. Občasno sledenje psa nazaj ni napaka. Vendar je iskanje nazaj, to pomeni, da se vodnik vrača nazaj, dovoljeno samo, ko je vodnik dosegel konec iskalnega območja.

Pes ne sme v času nakazovanja dobiti nobene pomoči od vodnika in/ali markerja. Vodnik mora nakazovanje sporočiti sodniku in ne sme iti k svojemu psu, dokler mu sodnik tega ne dovoli. Ko pes žrtve najde, jo mora jasno in močno nakazovati, dokler do njega ne pride vodnik. Nakazovanje mora pes izvajati v okviru največ 2-metrске oddaljenosti od žrtve.

Iskanje se po najdbi in na znak sodnika nadaljuje z mesta, kjer se je nahajal vodnik, ko je sporočil sodniku o prejšnjem nakazovanju.

Prvi del preizkusa Iskanja pogrešanih oseb nivoja A je zaključen, ko se vodnik odjavi in sodnik sporoči ocene.

Ocenjevanje

Pomanjkljivosti pri vodnikovi taktiki ali vodljivosti psa, intenzivnosti iskanja, gibljivosti in samostojnosti ter kakršno koli nadlegovanje žrtve s strani psa so ustrezno kaznovani. Nakazovanje, ki ga vodnik ne potrdi, je napaka, vendar se ne smatra za napačno nakazovanje.

Če sproži vedênje psa njegov vodnik in/ali marker, se podeli temu nakazovanju nič točk.

Prvo napačno nakazovanje je ocenjeno z minus 40 točkami.

Pri drugem napačnem nakazovanju sodnik prekine delo iskanja na terenu.

Preizkusa ni moč opraviti, če marker ni bil najden. Najvišji možni rezultat v primeru neuspešno opravljenega A dela preizkusa je 139 točk.

Vsaka poškodba markerja s strani psa vodi v izključitev.

Preizkus iskanja pogrešanih oseb B (RH-FL B)

Sestavljen je iz:	iskanje na terenu	200 točk
	poslušnost in spretnost	100 točk
	skupaj možnih točk	300 točk

Iskanje na terenu za RH-FL B (del A)

Kriteriji ocenjevanja in skupno število možnih točk

Skupaj možnih točk		200 točk
Vodljivost	sodelovanje z vodnikom, takojšnja in k cilju usmerjena izvedba ukazov in hkratno vzdrževanje motivacije za iskanje	30 točk
Intenzivnost iskanja	nagon iskanja, vedênje pri iskanju, značaj, motivacija, veselje do dela, telesna pripravljenost	10 točk
Gibanje po terenu	gibanje po različnih terenih, spoprijemanje s težavami	10 točk
Samostojnost pri delu	izraženost lastne volje do dela	10 točk
Taktika vodnika	izvajanje izbrane taktike, pregled nad delom psa	20 točk
Nakazovanja	3 osebe, vsaka največ 40 točk, minus napačna nakazovanja	120 točk

Splošna pravila

- Iskalno področje: 35.000 – 40.000 m², minimalno 50 % poraščenega terena ali zgradbe.
- Markerji: 3 osebe.
Pes ima lahko vizualni ali fizični stik z markerjem, vendar so dovoljena takšna skrivališča, ki so značilna za teren (npr. dvignjena skrivališča), da vanje pes ne more videti ali jih ne more doseči. Skrivališča morajo biti vsaj 10 m narazen, in na višini do 2 metrov. Skrivališča se lahko menjujejo po vsakem psu. Isto osebo je dovoljeno uporabiti za markerja več kot enkrat. Markerji morajo biti na svojih mestih 15 minut preden začne pes iskati. Markerja imata nalogo pomagati sodniku in morata biti v ležečem ali sedečem položaju ter pri miru, pri tem pa ne smeta vodniku in/ali psu dajati nikakršne pomoči.
Pomočniki: Vsak dan preizkusov mora iskalno območje sem in tja prehoditi nekaj ljudi s svojimi psi v času do 15 minut pred prvim iskanjem.
- Časovna omejitev: največ 30 minut.

Iskalni čas začne teči, ko pošlje vodnik psa na iskanje.

Dovoljena povelja

Dovoljena so večkratna slušna in vidna povelja.

Pravila izvajanja

Izpitni kandidat mora s svojim psom pripravljenim na iskanje čakati na mestu, ki je izven vidnega in slušnega območja iskanja, dokler ga organizator ne pokliče. Pes je lahko opremljen z oprsnico in kovinsko ovratnico. Vodnik prejme od sodnika opis kraja v obliki skice ali zemljevida. Iskalno območje je vizualno označeno ali ima jasno razpoznavne meje. Sodnik lahko kakšno od stranskih črt zapre in onemogoči prehod. Pred iskanjem vodnik seznanja sodnika s tipom nakazovanja, ki ga bo njegov pes izvajal. Dovoljeni tipi nakazovanja so lajanje, prinašalo in priklic.

Pred iskanjem vodnik seznanja sodnika z vrsto nakazovanja, ki ga bo njegov pes izvajal. Dovoljene vrste nakazovanja so lajanje, nakazovanje s prinosilom in prosto nakazovanje.

Taktika iskanja je prepuščena vodniku psa, ki jo mora sporočiti sodniku pred začetkom iskanja. O vsaki spremembi med iskanjem mora vodnik sodnika obvestiti, pri čemer iskalni čas teče neprekinjeno.

Iskalni čas začne teči, ko pošlje vodnik psa na iskanje, in potem, ko je sodnika obvestil o svoji taktiki.

Pes prečeše obe strani iskalnega območja po navodilih vodnika. Občasno sledenje psa nazaj ni napaka. Iskanje nazaj je dovoljeno.

Pes ne sme v času nakazovanja dobiti nobene pomoči od vodnika in/ali žrtve. Vodnik mora nakazovanje sporočiti sodniku in ne sme iti k svojemu psu, dokler mu sodnik tega ne dovoli. Ko pes najde žrtev, jo mora jasno in močno nakazovati, dokler do njega ne pride vodnik. V primeru dvignjenega skrivališča, mora pes nakazovanje izvajati v okviru največ 2-metrške oddaljenosti od žrtve v območju vonja.

Iskanje se po najdbi in na znak sodnika nadaljuje z mesta, kjer se je nahajal vodnik, ko je sporočil sodniku o prejšnjem nakazovanju.

Prvi del preizkusa Iskanja pogrešanih oseb nivoja B je zaključen, ko se vodnik odjavi in sodnik sporoči ocene.

Ocenjevanje

Pomanjkljivosti pri vodnikovi taktiki ali vodljivosti psa, intenzivnosti iskanja, gibljivosti in samostojnosti ter kakršno koli nadlegovanje žrtve s strani psa so ustrezno kaznovani. Nakazovanje, ki ga vodnik ne potrdi, je napaka, vendar se ne smatra za napačno nakazovanje.

Če sproži vedênje psa njegov vodnik in/ali marker, se podeli temu nakazovanju nič točk.

Prvo napačno nakazovanje je ocenjeno z minus 40 točkami.

Pri drugem napačnem nakazovanju sodnik prekine delo iskanja na terenu.

Preizkusa ni moč opraviti, če marker ni bil najden. Najvišji možni rezultat v primeru neuspešno opravljenega A dela preizkusa je 139 točk.

Vsaka poškodba markerja s strani psa vodi v izključitev.

Preizkus iskanja v ruševinah A (RH-T A)

Sestavljen je iz:	iskanje na terenu	200 točk
	poslušnost in spretnost	100 točk
	skupaj možnih točk	300 točk

Iskanje na terenu za RH-T A (del A)

Kriteriji ocenjevanja in skupno število možnih točk

Skupaj možnih točk		200 točk
Vodljivost	sodelovanje z vodnikom, takojšnja in k cilju usmerjena izvedba ukazov in hkratno vzdrževanje motivacije za iskanje	30 točk
Intenzivnost iskanja	nagon iskanja, vedênje pri iskanju, značaj, motivacija, veselje do dela, telesna pripravljenost	10 točk
Gibanje po terenu	gibanje po različnih terenih, spoprijemanje s težavami	10 točk
Samostojnost pri delu	izraženost lastne volje do dela	10 točk
Taktika vodnika	izvajanje izbrane taktike, pregled nad delom psa	20 točk
Nakazovanja	2 osebi, vsaka največ 60 točk, minus napačna nakazovanja	120 točk

Splošna pravila

- Iskalno območje: porušena ali delno porušena zgradba, ki jo lahko sestavljajo različni gradbeni materiali, površine od 800 – 1000 m², razprostrto na enem ali več nivojih.
Iskalno območje za izpit nivoja A mora vključevati temne prostore in nizko ležeča skrivališča do približno enega metra globine. Iskanje v samo neporušenih objektih ni dovoljeno, čeprav so v preiskavo lahko vključeni posamezni neporušeni prostori.
Vodnik in sodnik morata imeti možnost videti v iskalno območje.
- Markerji: 2 osebi v zakritih skrivališčih.
Pes ne sme imeti vidnega in telesnega stika z žrtvijo, pri čemer mora biti prekritje čim bolj nevpadljivo. Markerji ne smejo biti dosegljive skozi vhode. Razdalja med markerji mora biti dovolj velika za jasno nakazovanje. Skrivališča je dovoljeno uporabiti več kot enkrat, vendar ne sme biti nevarnosti za napačna nakazovanja pri spremembi skrivališč. Uporabljena skrivališča morajo ostati odkrita, če v njih ni markerjev.

Markerji morajo biti na svojih mestih 15 minut preden začne pes z iskanjem. Obstajati mora ustrezna skladnost z varnostnimi predpisi. Markerja imata nalogo pomagati sodniku in morata biti v ležečem ali sedečem položaju ter pri miru, pri tem pa ne smeta vodniku in/ali psu dajati nikakršne pomoči. Pomočniki predstavijo odkrite žrtve po sodnikovih navodilih.

- Motenje: tleči ogenj, zvoki strojev, udarjanje kladiv, bobnenje itd.
- Pomočniki: Iskalno območje mora sem in tja prehoditi ena ali več oseb s psom do najmanj 15 minut pred časom začetka prvega iskanja. Dva pomočnika morata po iskalnem območju hoditi sem in tja neposredno pred in med vajo iskanja.
- Časovna omejitev: največ 20 minut.
- Iskalni čas začne teči, ko pošlje vodnik psa na iskanje.

Dovoljena povelja

Dovoljena so večkratna slušna in vidna povelja.

Pravila izvajanja

Izpitni kandidat mora s svojim psom pripravljenim na iskanje čakati na mestu, ki je izven vidnega in slušnega območja iskanja, dokler ga organizator ne pokliče. Vodnik psa prejme opis kraja v obliki skice. Iskalno območje je vizualno označeno ali ima jasno razpoznavne meje. Taktika iskanja je prepuščena vodniku psa, ki jo mora sporočiti sodniku pred začetkom iskanja. O vsaki spremembi med iskanjem mora vodnik sodnika obvestiti, pri čemer iskalni čas teče neprekinjeno.

Pred iskanjem vodnik seznanji sodnika z vrsto nakazovanja, ki ga bo njegov pes izvajal. Dovoljene vrste nakazovanja so lajanje, nakazovanje s prinosilom in prosto nakazovanje.

Za iskanje pripravljen pes, ki ne sme nositi razpoznavne oprsnice in/ali kovinske ovratnice, začne iskanje na mestu, ki se zdi vodniku psa ustrezno. Samo pri psih, ki nakazujejo s prinosilom, je dovoljena ovratnica, na katero se prinosilo pritrdi in ima sprostitveni mehanizem, ki varuje psa pred poškodbami. Pes prične preiskovati področje na vodnikov ukaz. Ta ne sme vstopiti na iskalno področje preden mu sodnik tega ne dovoli.

Pes ne sme v času nakazovanja dobiti nobene pomoči od vodnika in/ali markerja. Vodnik mora nakazovanje sporočiti sodniku in ne sme iti k svojemu psu, dokler mu sodnik tega ne dovoli. Pes mora nakazovati jasno in močno v smeri izvora vonja / mesta markerja, dokler do njega ne pride vodnik. Vodnik mora jasno prepoznati mesto, kjer je pes zaznal vonj.

Na sodnikovo povelje se preizkus nadaljuje. Vodnik sme svojemu psu dati navodila, naj nadaljuje iskanje z mesta, kjer stoji. Navodila so lahko izdana z mesta nakazovanja ali z roba ruševinskega področja. Nato vodnik področje zapusti.

Prvi del preizkusa Iskanja v ruševinah nivoja A je zaključen, ko se vodnik odjavi in sodnik sporoči ocene.

Ocenjevanje

Pomanjkljivosti pri vodnikovi taktiki ali vodljivosti psa, intenzivnosti iskanja, gibljivosti in samostojnosti ter kakršno koli nadlegovanje žrtve s strani psa so ustrezno kaznovani. Nakazovanje, ki ga vodnik ne potrdi, je napaka, vendar se ne smatra za napačno nakazovanje.

Če sproži vedênje psa njegov vodnik in/ali marker, se podeli temu nakazovanju nič točk.

Prvo napačno nakazovanje je ocenjeno z minus 40 točkami.

Pri drugem napačnem nakazovanju sodnik prekine delo iskanja na terenu.

Preizkusa ni moč opraviti, če marker ni bil najden. Najvišji možni rezultat v primeru neuspešno opravljenega A dela preizkusa je 139 točk.

Preizkus iskanja v ruševinah B (RH-T B)

Sestavljen je iz:	iskanje na terenu	200 točk
	poslušnost in spretnost	100 točk
	skupaj možnih točk	300 točk

Iskanje na terenu za RH-T A (del A)

Kriteriji ocenjevanja in skupno število možnih točk

Skupaj možnih točk		200 točk
Vodljivost	sodelovanje z vodnikom, takojšnja in k cilju usmerjena izvedba ukazov in hkratno vzdrževanje motivacije za iskanje	30 točk
Intenzivnost iskanja	nagon iskanja, vedênje pri iskanju, značaj, motivacija, veselje do dela, telesna pripravljenost	10 točk
Gibanje po terenu	gibanje po različnih terenih, spoprijemanje s težavami	10 točk
Samostojnost pri delu	izraženost lastne volje do dela	10 točk
Taktika vodnika	izvajanje izbrane taktike, pregled nad delom psa	20 točk
Nakazovanja	3 osebe, vsaka največ 40 točk, minus napačna nakazovanja	120 točk

Splošna pravila

- Iskalno območje: porušena ali delno porušena zgradba, ki jo lahko sestavljajo različni gradbeni materiali, površine od 1.200 – 1500 m², razprostrta na enem ali več nivojih.
Iskalno področje za izpit nivoja B mora vključevati vsaj šest skrivališč, od katerih morata biti vsaj dva temna prostora ali vdolbini, vsaj dve nizko ležeči skrivališči do približno 2 m globine ali vsaj dve dvignjeni skrivališči na minimalni višini 2 m. Iskalno področje mora vključevati vsaj dve vrsti skrivališč. Ni dovoljeno iskati samo v zgradbah, čeprav so v iskalno območje lahko vključeni posamezni prostori.
- Markerji: 3 osebe v zakritih skrivališčih.
Pes ne sme imeti vidnega in telesnega stika z markerjem, pri čemer mora biti prekritje čim bolj nevpadljivo. Markerji ne smejo biti dosegljivi skozi vhode. Razdalja med markerji mora biti dovolj velika za jasno nakazovanje. Skrivališča je dovoljeno uporabiti več kot enkrat, vendar ne sme biti nevarnosti za napačna nakazovanja pri spremembi skrivališč. Uporabljena skrivališča morajo ostati odkrita, če v njih ni markerjev.

Markerji morajo biti na svojih mestih 15 minut preden začne pes z iskanjem. Obstajati mora ustrezna skladnost z varnostnimi predpisi. Markerji imajo nalogo pomagati sodniku in morajo biti v ležečem ali sedečem položaju ter pri miru, pri tem pa ne smejo vodniku in/ali psu dajati nikakršne pomoči. Pomočniki predstavijo odkrite žrtve po sodnikovih navodilih.

- Motenje: tleči ogenj, zvoki strojev, udarjanje kladiv, bobnenje itd.
- Pomočniki: Iskalno območje mora sem in tja prehoditi več oseb s psom do najmanj 15 minut pred časom začetka prvega iskanja. Dva pomočnika morata po iskalnem območju hoditi sem in tja neposredno pred in med vajo iskanja.
- Časovna omejitev: največ 30 minut.
- Iskalni čas začne teči, ko pošlje vodnik psa na iskanje.

Dovoljena povelja

Dovoljena so večkratna slušna in vidna povelja.

Pravila izvajanja

Izpitni kandidat mora s svojim psom pripravljenim na iskanje čakati na mestu, ki je izven vidnega in slušnega območja iskanja, dokler ga organizator ne pokliče. Vodnik psa prejme opis kraja v obliki skice. Iskalno območje je vizualno označeno ali ima jasno razpoznavne meje. Taktika iskanja je prepuščena vodniku psa, ki jo mora sporočiti sodniku pred začetkom iskanja. O vsaki spremembi med iskanjem mora vodnik sodnika obvestiti, pri čemer iskalni čas teče neprekinjeno.

Pred iskanjem vodnik seznaní sodnika z vrsto nakazovanja, ki ga bo njegov pes izvajal. Dovoljene vrste nakazovanja so lajanje, nakazovanje s prinosilom in prosto nakazovanje.

Za iskanje pripravljen pes, ki ne sme nositi razpoznavne oprsnice in/ali kovinske ovratnice, začne iskanje na mestu, ki se zdi vodniku psa ustrezno. Samo pri psih, ki nakazujejo s prinosilom, je dovoljena ovratnica, na katero se prinosilo pritrdi in ima sprostivni mehanizem, ki varuje psa pred poškodbami. Pes prične preiskovati področje na vodnikov ukaz. Ta ne sme vstopiti na iskalno področje preden mu sodnik tega ne dovoli.

Pes ne sme v času nakazovanja dobiti nobene pomoči od vodnika in/ali markerja. Vodnik mora nakazovanje sporočiti sodniku in ne sme iti k svojemu psu, dokler mu sodnik tega ne dovoli. Pes mora nakazovati jasno in močno v smeri izvora vonja / mesta markerja, dokler do njega ne pride vodnik. Vodnik mora jasno prepoznati mesto, kjer je pes zaznal vonj.

Na sodnikovo povelje se preizkus nadaljuje. Vodnik sme svojemu psu dati navodila, naj nadaljuje iskanje z mesta, kjer stoji. Navodila so lahko izdana z mesta nakazovanja ali z roba ruševinskega področja. Nato vodnik področje zapusti.

Prvi del preizkusa Iskanja v ruševinah nivoja A je zaključen, ko se vodnik odjavi in sodnik sporoči ocene.

Ocenjevanje

Pomanjkljivosti pri vodnikovi taktiki ali vodljivosti psa, intenzivnosti iskanja, živahnosti in neodvisnosti so ustrezno kaznovani. Nakazovanje, ki ga vodnik ne potrdi, je napaka, vendar se ne smatra za napačno nakazovanje.

Če sproži vedênje psa njegov vodnik in/ali žrtev, se podeli temu nakazovanju žrtve nič točk.

Prvo napačno nakazovanje je ocenjeno z minus 40 točkami.

Po drugem napačnem nakazovanju sodnik prekine delo iskanja na terenu.

Preizkusa ni moč opraviti, če marker ni bil najden. Najvišji možni rezultat v primeru neuspešno opravljenega A dela preizkusa je 139 točk.

Poslušnost in ovire za RH-F, FL, T (del B)

Reševalni psi	- Preizkus sledenja	RH-F	A in B
	- Preizkus iskanja pogrešanih oseb	RH-FL	A in B
	- Preizkus iskanja v ruševinah	RH-T	A in B

Kriteriji ocenjevanja in skupno število možnih točk

Skupno število možnih točk		100 točk
Vaja 1:	Prosta vodljivost	10 točk
Vaja 2:	Vodenje na daljavo	10 točk
Vaja 3:	Prosto prinašanje vodnikovega predmeta	10 točk
Vaja 4:	Most na sodih	10 točk
Vaja 5:	Lestev	10 točk
Vaja 6:	Sestavljeni tunel	10 točk
Vaja 7:	Usmerjanje na daljavo	10 točk
Vaja 8:	Prenos in predaja psa	10 točk
Vaja 9:	Odlaganje z motenjem	20 točk

Splošna pravila

Poslušnost in spretnost lahko izvajajo hkrati trije vodniki s psi (RHT) v obliki skupinskega dela. V tem primeru bo vsakemu vodniku in njegovemu psu namenjen en sodnik.

Prijavljanje in odjavljanje pri sodniku mora vodnik izvesti v osnovnem položaju s psom na povodcu. Dovoljena sta samo en povodec in primerna ovratnica. Izbor povelj pri izvedbi vaj je prepuščen vodniku, vendar mora biti povelje kratko. Če vodnik izreče ime psa skupaj s poveljem, šteje izrek imena skupaj z slušnim poveljem za eno slušno povelje. Vidna povelja so dovoljena samo ob izrecnem dovoljenju. Če potrebuje pes pri vaji ponovno povelje, se nivo ocene vaje zniža za dve oceni.

Pes mora zaključiti vaje hitro in voljno. Vsaka vaja se začne in konča z osnovnim položajem. Faze med posameznimi vajami se ne vrednotijo. Kratko motiviranje psa v času med dvema vajama in pohvala psa po opravljeni vaji sta dovoljena. Pred začetkom naslednje vaje se je treba postaviti v osnovni položaj.

V osnovnem položaju sedi pes zraven vodnika, na njegovi levi strani, usmerjen naravnost naprej, tako da je njegova plečka v višini vodnikovega kolena. Kadar gre pes iz položaja pred vodnikom v osnovni položaj ob levi nogi, sme to storiti na način, da gre naravnost v sedeči položaj ali pa gre v sedeči položaj tesno okoli vodnika.

Vsaka vaja se začne na sodnikov znak.

Vrstni red vaj (1–8), ki jih izvedeta vodnik in njegov pes, določi žreb neposredno pred začetkom dela. Po žrebu vodnik psa odpne s povodca.

V času vaje proste vodljivosti sproži organizator dva strela iz pištole kalibra 6–9 mm. Pes mora biti do streliv indiferenten. Če pokaže pes streloplahost, ga sodnik izloči iz preizkusa. Če postane pes v času streljanja vznemirjen, se to smatra za sprejemljivo, v kolikor ostane pod vodnikovim nadzorom. Samo psi, ki so indiferentni na streljanje, lahko prejmejo polno število točk.

Pravila izvajanja:

1. Prosta vodljivost

10 točk

Zahteve vaje:

Pri izvedbi vaje proste vodljivosti je treba slediti priloženi Shemi 1. Edino izjemo sme vnesti sodnik, ki lahko glede na krajevne razmere spremeni smer kljuk pri vaji, vendar morajo biti te enake za vse izpitne kandidate.

Skupina mora biti sestavljena iz vsaj štirih oseb, vključno z dvema vodnikoma psov, ki morata imeti ob sebi svoja psa na povodcu (pes in psica). Skupina se premika v krogu v smeri urinega kazalca.

Dovoljena povelja:

Kratko slušno ali vidno povelje (eno od tega) za »hojo ob nogi«, ki ga sme vodnik dati na štartu in ponovno pri vsaki spremembi tempa.

Izvajanje vaje:

Od osnovnega položaja naprej mora biti pes pozoren na vodnikovo slušno povelje za hojo ob nogi, voljno ter brez obotavljanja mora ubogati, hoditi ob levi vodnikovi nogi in ostati obrnjen naravnost naprej, s plečko v višini vodnikovega kolena.

Na začetku vaje naredita vodnik in njegov pes 50 korakov v normalnem tempu po ravni črti brez ustavljanja; po obratu za 180° in dodatnih 10–15 korakih v normalnem tempu, morata vodnik in pes prikazati hitri korak in počasni korak, vsaj 10 korakov pri vsakem. Spremembo tempa iz hitrega v počasni korak je treba doseči odrezavo, brez vmesnih korakov.

Vodnik in pes gresta nekaj korakov v normalnem tempu, nato brez spremembe ritma zavijeta v desno za 90°, nadaljujeta še 20–25 korakov, izvedeta drugi zavoja v desno za 90°, napravita še 25–30 korakov, se obrneta za 180° in naredita nadaljnjih 10–15 korakov ter se postavita v osnovni položaj. Vodnik in pes nato nadaljujeta brez spremembe smeri še 10–15 korakov in nato zavijeta za 90° v levo. Po nadaljnjih 25–30 korakih prideta do srednje črte, kjer se postavita v osnovni položaj.

Iz osnovnega položaja gre vodnik s psom ob nogi do skupine in jo zaobide po zunanji strani v nasprotni smeri urinega kazalca v normalnem tempu, tako da se pes, ki je na preizkusu, sreča neposredno s psoma, ki ju vodita člana skupine. Vodnik in pes se enkrat ustavita v osnovnem položaju, pri čemer se skupina še naprej giblje v smeri urinega kazalca, da gre eden od članov skupine mimo psa na preizkusu.

Vodnik nato vodi psa skozi skupino in se sredi izvajanja osmice ustavi, pes pa se mora pri tem samostojno postaviti v osnovni položaj. Vodnik vodi psa naprej v normalnem tempu skozi preostali del osmice, ven iz skupine in vajo končata v osnovnem položaju.

Ocenjevanje:

Kaznovano bo: tek naprej, zahajanje na stran, zaostajanje zadaj, počasno ali odlašajoče sedanje, malodušen odnos psa, dodatno slušno/vidno povelje ali vodnikova fizična pomoč.

2. Vodenje na daljavo

10 točk

Zahteve vaje:

Dovoljena povelja:

Kratko slušno povelje za »hojo ob nogi«, ki ga dá vodnik enkrat pri začetku gibanja in drugič na koncu za osnovni položaj;
slušno in/ali vidno povelje za vsak »prijod k vodniku«;
slušno in/ali vidno povelje za »sedi«;
slušno in/ali vidno povelje za »prostor«;
slušno in/ali vidno povelje za »stoj«.

Izvajanje vaje:

Iz osnovnega položaja hodi vodnik naravnost s psom ob nogi brez povodca. Po približno 10–15 korakih mora pes na slušno in/ali vidno povelje »sedi« nemudoma sestiti, ne da bi vodnik pri tem spremenil tempo hoje ali se obračal okoli. Po tem, ko vodnik naredi še približno nadaljnjih 40 korakov, se ustavi in obrne proti svojemu psu, ki mirno sedi. Na sodnikov znak vodnik odpokliče svojega psa s slušnim in/ali vidnim poveljem. Ko pes hitro in voljno preteče že približno polovico razdalje, mu dá vodnik slušno in/ali vidno povelje za »dol«, po katerem se mora pes nemudoma uleči na tla. Na drugo slušno in/ali vidno povelje za »stoj« se mora pes takoj vstati. Nato vodnik odpokliče psa s slušnim in/ali vidnim poveljem za »sem«. Pes mora na to povelje nemudoma hitro in voljno steči proti vodniku in se usesti predenj. Na slušno ali vidno povelje mora pes zavzeti osnovni položaj.

Ocenjevanje:

Napake pri gibanju, če se pes usede, uleže ali vstane prepočasi, vznemirjeno ali prepozno, pride prepočasi in se pravilno usede, bodo ustrezno kaznovane.

Če pes zavzame drugačen položaj, kot ga zahteva vodnik z ukazom, sodnik vsakič odbije po dve točki.

3. Prosto prinašanje vodnikovega predmeta

10 točk

Zahteve vaje:

Vodnikovo lastno prinašalo, ki ga ima vodnik s sabo pri tej vaji.

Dovoljena povelja:

Slušno ali vidno povelje za »prinesi« in »poleg« ter slušno povelje za »pusti«.

Izvedba vaje:

S štartnega položaja vrže vodnik predmet kakšnih deset korakov naprej. Vodnik sme izdati slušno povelje »prinesi« šele, ko se je predmet popolnoma umiril. Pes, ki je v osnovnem položaju brez povodca, mora hitro poiskati in prinesiti predmet nazaj vodniku. Pes se mora takoj uvesti pred vodnika in obdržati predmet tako dolgo, dokler mu po kratki pavzi vodnik s poveljem »spusti« predmeta ne vzame. Nato se pes na slušno ali vidno povelje »poleg« postavi v osnovni položaj. Vodnik ne sme v času izvajanja vaje zapuščati svojega mesta.

Ocenjevanje:

Sodnik odvzame ustrezno število točk za preblizu vržen predmet, če vodnik s svojega mesta pomaga psu z dodatnimi znaki, za napake v štartnem položaju, za prepočasen tek, napake pri pobiranju predmeta, počasno vračanje, spuščanje predmeta, za igranje in grizenje predmeta in prehitro končanje vaje.

Če zapusti vodnik svoj položaj pred zaključkom vaje, jo sodnik oceni za nezadovoljivo.

Če pes ne prinese predmeta, jo sodnik oceni z nič točkami.

4. Most na sodih

10 točk

Zahteve vaje:

Ovira:

Naprava mora biti premična za vsaj 20 cm.

- Lesena deska, dolžine približno 4 m, širine približno 0,3 m, višine približno 0,04 m;
- 2 enako velika soda premera približno 0,4 m;
- gibanje sodov mora biti pri tleh z oviro omejeno na 0,2 m.

Dovoljena povelja:

Slušno in/ali vidno povelje za »skok na oviro«;

slušno povelje za »mirovanje na oviri«;

slušno ali vidno povelje za vsako »nadaljevanje«.

Izvedba vaje:

Vodnik zavzame štartni položaj na ustrezni oddaljenosti od ovire s svojim psom v osnovnem položaju. Na slušno in/ali vidno povelje mora pes skočiti na desko in se mora na slušno povelje takoj ustaviti v smeri gibanja. Vodnik se nato na sodnikov znak pridruži psu in mu izda slušno ali vidno povelje za »nadaljevanje«. Vodnik in pes gresta do konca deske, kjer se pes še na deski samostojno ustavi. Po ponovnem sodnikovem znaku, dá vodnik psu slušno ali vidno povelje za »naprej«. Pes seskoči z deske, vodnik gre s psom ob nogi še nekaj korakov. Nato pa se ustavita, pri čemer zavzame pes samostojno osnovni položaj.

Ocenjevanje:

Omahljiv skok na desko, negotova hoja in napake pri ustavljanju ter skoku bo sodnik ustrezno kaznoval.

5. Lestev

10 točk

Zahteve vaje:

Ovira: nepremična lesena lestev, v vodoravnem položaju, z dostopom.

- Lestev: dolžine približno 4 m in širine približno 0,5 m, klini 0,3 m narazen in široki 0,05 m.
- dve podpori višine približno 0,5 m;
- dostop: dolžine 1,2 m, širine 0,5 m, dovoljene so prečne letve za boljši oprijem.

Dovoljena povelja:

Slušno in/ali vidno povelje za »hojo po lestvi«;
slušno ali vidno povelje za »osnovni položaj«.

Izvedba vaje:

Vodnik zavzame štartni položaj na ustrezni oddaljenosti od ovire s svojim psom v osnovnem položaju. Na slušno povelje in/ali vidno povelje za »hojo po lestvi« pes spleza na lestev po dostopu, jo samostojno preči do zadnjega klina, kjer se ustavi. Vodnik začne hoditi ob psu kakor hitro je ta dosegel prvi klin, vendar se psa ali lestve ne sme dotakniti. Na koncu lestve vodnik psa prime in ga položi na tla, kjer mu poveljuje v osnovni položaj s slušnim ali vidnim poveljem.

Ocenjevanje:

Ocena se ustrezno zmanjša za omahljivo ali zaletavo vzpenjanje na lestev, negotovo hojo, padce med kline, stopanje po robu lestve ali če pes ne doseže konca lestve.

Če uporabi rob lestve za velik del vaje, izkazuje negotovo hojo, pade med kline ali potrebuje vodnikov pomoč, sodnik vajo oceni za nezadovoljivo.

Če pes skoči z lestve, vajo sodnik oceni z nič točkami.

6. Sestavljeni tunel

10 točk

Zahteve vaje:

Ovira:

- togi vhod, višine 0,5 m in dolžine 3 m;
- dodan rokav iz mehkega materiala, skozi katerega se pes plazi, dolžine 3 m.

Dovoljena povelja:

Slušno in/ali vidno povelje za »pojdi skozi«;
slušno povelje za »ustavi se«;
slušno ali vidno povelje za »osnovni položaj«.

Izvedba vaje:

Vodnik zavzame štartni položaj na ustrezni oddaljenosti od ovire s svojim psom v osnovnem položaju. Na slušno in/ali vidno povelje za »pojdi skozi« mora pes iti skozi oviro. Ko je oviro že zapustil, mora pes na vodnikovo slušno povelje obstati. Na sodnikov znak gre vodnik k svojemu psu, ki se mora na vodnikovo slušno ali vidno povelje postaviti v osnovni položaj.

Ocenjevanje:

Negotovost pri vstopanju in prehodu skozi tunel sodnik ustrezno kaznuje.

Če pes ne zapusti tunela, sodnik vajo oceni za nezadovoljivo.

7. Usmerjanje na daljavo

10 točk

Zahteve vaje:

Oprema:

- Označevalec za štartno točko;
- označevalec za središčno točko;
- 3 označena polja, ki so na oddaljenosti 40 m eno od drugega, največje višine 0,6 m (paleta, miza ali podobno).
- 6 kartic, ki prikazujejo vrstni red označenih polj.

Dovoljena povelja:

Slušno in vidno povelje za »tek do sredine«;

slušno povelje za »ustavi se«;

slušno in vidno povelje za tek do vsakega od treh označenih polj;

slušno povelje za skok in ustavitev na vsakem od treh označenih polj;

slušno ali vidno povelje za »prijem k vodniku«;

slušno ali vidno povelje za »osnovni položaj«.

Izvedba vaje:

Vrstni red, v katerem naj pes prihaja do posameznih označenih polj, se določi z žrebom kartic pred začetkom vaje.

Vodnik zavzame štartni položaj s svojim psom v osnovnem položaju. Na sodnikov znak pošlje vodnik, ki ostane na mestu, svojega psa do jasno označene središčne točke. Pri tem uporabi slušno in vidno povelje za »tek do sredine«. Ko doseže pes središčno točko, mu vodnik poveljuje s slušnim poveljem naj se ustavi. Na ponovni sodnikov znak, pošlje vodnik svojega psa do prvega označenega polja z slušnim in vidnim poveljem za »tek do označenega polja«. Ko je pes pred poljem mu dá vodnik slušno povelje za »skoči in miruj«. Pes mora skočiti na »mizo« in tam obstati. Vodnik nato uporabi slušno in vidno povelje za pošiljanje psa do naslednjega označenega mesta in nato za skok ter mirovanje na »mizi«. Enak postopek izvede vodnik še za tretje mesto.

Vrstni red prihoda do posameznih točk določi sodnik pred pričetkom vaje.

S tretjega označenega mesta prikličje vodnik svojega psa s slušnim ali vidnim poveljem za »pridi«. Pes se mora usesti neposredno pred vodnikom in se nato na slušno ali vidno povelje postaviti v osnovni položaj.

Ocenjevanje:

Sodnik oceno ustrezno zniža za negotov prihod do središčne točke ali označenih polj, za opazno odstopanje od idealne linije, spremembo hitrosti, za negotovo vzpenjanje na označeno polje ali zapuščenje posameznih polj, za vodnikovo pomoč z dodatnimi povelji ali napake pri zaključku vaje.

Če vodnik ne upošteva natančnega sodnikovega navodila o vrstnem redu prihoda k posameznim poljem, ta ocenil vajo za nezadovoljivo.

8. Prenos in predaja psa

10 točk

Zahteve vaje:

- Štartni položaj: Pomočnik lahko psa dvigne bodisi s tal bodisi z višjega nivoja (npr. označeno polje, deska);
- pomočnik: izvede nošenje.

Dovoljena povelja:

Slušno ali vidno povelje za »osnovni položaj«, »pridi«;

Izvedba vaje:

S startnega mesta lahko dá vodnik svojemu psu slušno ali vidno povelje naj zavzame položaj, ki bo olajšal dvigovanje psa. Povelje na daljavo ni neustrezno.

Vodnik odnese svojega psa v ravni liniji za razdaljo 10 m in ga preda drugi osebi. Vodnik obstoji, druga oseba pa nese psa nadaljnjih 10 m in ga postavi na tla. Pes mora na tem mestu obstati, dokler ga na sodnikov znak vodnik ne pokliče s slušnim ali vidnim poveljem. Pes mora hitro in voljno priti k vodniku in se usesti neposredno pred vodnika. Na vodnikovo slušno ali vidno povelje mora pes zavzeti osnovni položaj.

Pes ne sme kazati agresivnega obnašanja do vodnika ali pomočnika. Med prenosom mora imeti pes rep sproščen za premikanje.

Ocenjevanje:

Če pes noče sodelovati, je med prenašanjem nemiren, renči ali se oddalji, ko ga položijo na tla, bo ustrezno kaznovan.

Če pes skoči na tla, sodnik oceni vajo z nič točkami.

Prekomerna plahost ali agresivnost proti vodniku ali pomočniku vodi k izključitvi s preizkusa.

9. Odlaganje z motenjem

20 točk

Zahteve vaje:

Dve označeni mesti za psa in psico.

Dovoljena povelja:

Slušno ali vidno povelje za »odlaganje«;
slušno ali vidno povelje za »usedanje«.

Izvedba vaje:

Praden začne z delom drugi pes, vodnik zavzame s svojim psom brez povodca štartni položaj na mestu, ki ga določi sodnik. Na sodnikov znak dá vodnik svojemu psu slušno ali vidno povelje za »ulezi se«, pri čemer pri psu ne pusti nobenega

predmeta. Nato vodnik odide na že prej določeno mesto, ki je oddaljeno vsaj 40 korakov, in se postavi z obrazom proti psu. Pes mora na odložišču mirno ležati brez kakršnega koli posredovanja vodnika, medtem pa drugi pes izvede vaje 1–8.

V času, ko izvaja drugi pes vajo proste vodljivosti, gre vodnik ležečega psa sam do skupine ljudi in se nato vrne na prvotno mesto.

Na sodnikov znak gre vodnik k svojemu psu in se postavi na njegovo desno stran. Po ponovnem sodnikovem znaku dá vodnik svojemu psu slušno ali vidno povelje za »sedi«. Pes se mora hitro usesti ravno ob vodniku.

Ocenjevanje:

Sodnik oceno ustrezno zmanjša, če pes nemirno leži, se vstane ali usede prehitro ali pride k vodniku, ko ta prihaja k njemu, in za nemirno obnašanje vodnika ali njegovo prikrito pomoč psu.

Sodnik vajo oceni nezadovoljivo, če pes stoji ali sedi, namesto da bi ležal, vendar ostane na svojem mestu. Če se pes oddalji za več kot 3 metre od svojega prostora, v času, ko je drugi pes že zaključil četrto vajo, sodnik dodeli delno oceno.

Če se pes oddalji od svojega mesta za več kot tri metre preden drugi pes zaključi četrto vajo, sodnik vajo oceni z nič točkami.

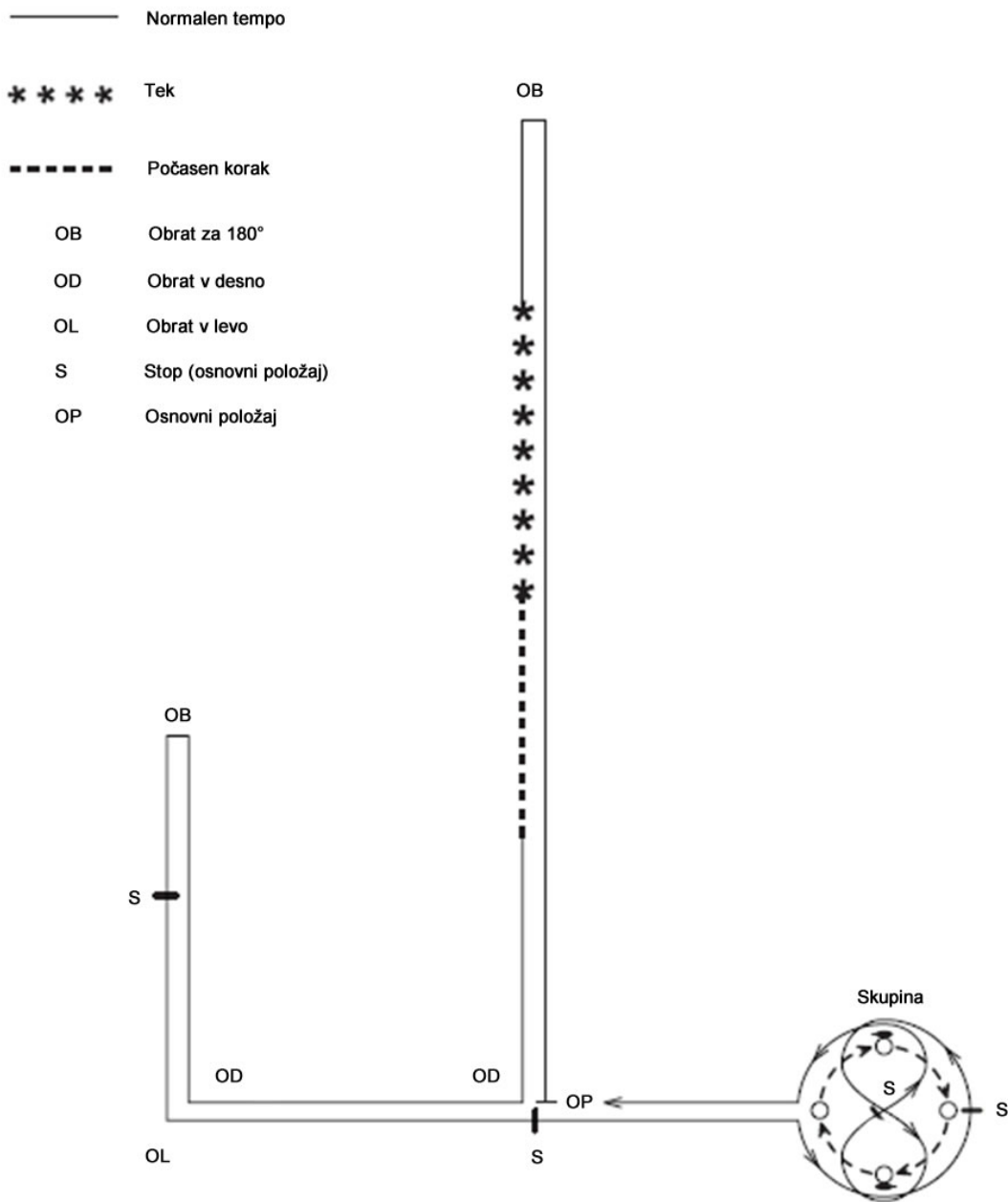
Del B – Poslušnost in ovire je zaključen, ko se vodnik odjavi pri sodniku, ta pa razglasi ocene.

Dodatki

Splošne kratice

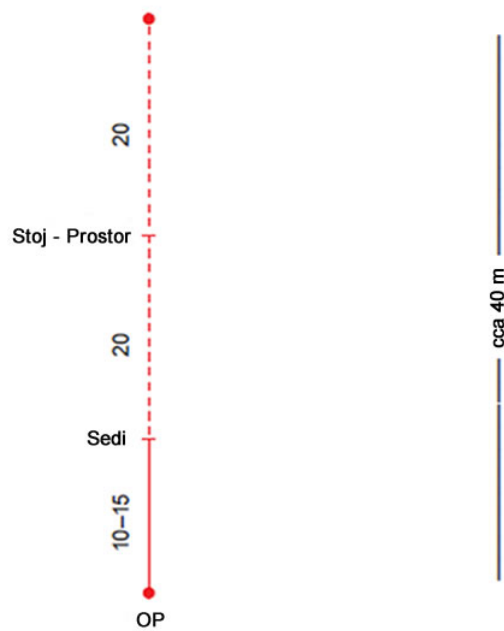
FCI	Mednarodna kinološka zveza (Fédération Cynologique Internationale)
IRO	Mednarodna organizacija za reševalne pse (Internationale Rettungshunde Organisation)
FCI-LAO	Nacionalna organizacija FCI (Landesorganisation der FCI)
IRO-NRO	Nacionalna organizacija reševalnih psov IRO (Nationale Rettungshundeorganisation der IRO)
IPO-R	Mednarodni standardi preizkusov za reševalne pse (Internationale Prüfungsordnung für Rettungshunde)
RH-F	Preizkus sledenja za reševalne pse (Rettungshunde-Fährtenprüfung)
RH-FL	Preizkus iskanja na terenu (Rettungshunde-Flächenprüfung)
RH-T	Preizkus iskanja v rušinah (Rettungshunde-Trümmerprüfung)
RH-L	Preizkus iskanja v lavini (Rettungshunde-Lawinenprüfung)
RH-W	Preizkus reševanja iz vode (Rettungshunde-Wasserprüfung)
U+G	Poslušnost in spretnost za sledenje, preizkus iskanja na terenu in v ruševinah
U+G+L	Poslušnost in spretnost za preizkus iskanja v lavini
U+G+W	Poslušnost in spretnost za preizkus reševanja iz vode
HZ	Glasovni ukaz
SZ	Signal z roko
PR	Sodniki za reševalne pse
PL	Funkcionar pri organizaciji preizkusa
HF	Vodnik psa
HRT	Vodnik in reševalni pes

Shema1: Hoja ob nogi brez povodca (nivo A in B)

Opozorilo: Shema je odvisna od lokalnih pogojev. Mogoče je tudi prositi, da bi po obratu za 180° vodnik najprej obrnil v levo in nato v desno.

Shema 2: Nadzor na daljavo

Shema 3: Vodljivost na daljavo

